

EGY VÉN KUJON JEGYZETEI*

Részlet

CHARLES BUKOWSKI

Nem tudom, vajon azok miatt a kis, kerek segglyukú kínai csigák miatt volt-e, vagy a bíbor nyakkendőűjű Török miatt, vagy egyszerűen azért, mert hetente hétszer, nyolcszor, kilencszer, esetleg tizenegyszer ágyba kellett vonulnom vele, vagy valami más miatt és más miatt, elég az hozzá, hogy egyszer házasságban éltem egy nővel, lánnyal, aki a millió dollárjához közeledett, csupán valakinek azt kellett volna cselekednie, hogy meghaljon, csak hogy Texasnak abban a részében nincs légszennyeződés, és mindenki jól kajál, a legjobb piát vedeli, s a legközönségesebb köhögéssel vagy karcollással is rögtön rohan az orvoshoz. nimfomániás volt, meg valami baja a nyakával, de hogy olyan gyorsan bedőlt nekem, azt verseimnek köszönhetem elsősorban, mert a legnagyobb dolognak tartotta őket Black, akárcsak mondani: Blake – Blake óta. néhány csakugyan az. vagy valami más. írt. nem tudtam, hogy milliója van. csak így, ülök az N. Kingsley utcai szobámban, épp valami vérzés után jöttem ki a kórházból, gyomor és segg, vérem szerte a megyei kórházban, ahol azt mondták nekem négy lityi plazma és szőlőcukor után: „még egy slukk, és kampec”, hát így kell beszélni egy öngyilkos fejjel. minden éjjel abban a szobában ültem, köröttem kiszívott és fölbontatlan bádogsörökkel, verseket írva, kapadohányt szíva, holtápadtan és legyengülten, várva az utolsó függönyre.

közben a levelek. válaszoltam. miután ecsetelte, hogy az én költeményeim milyen szenzációsak, rendszerint beiktatott egy-két (nem is olyan rossz) sajátját, még azután pedig a szokásos: „engem senki sem fog elvenni. a nyakam a hibás. nem akar forogni.” mindig ugyanez: „engem senki sem fog elvenni, engem senki sem fog elvenni, engem senki sem fog elvenni.” így aztán egy tökrészeg éjszaka megléptem a lépést: „az isten szerelmére, elveszlek én! nyugodj meg.” feladtam a levelet, és megfeledkeztem róla, de

* A fordítás a könyv hetedik kiadása alapján készült (1983)

ő nem. képeket kezdett küldözgetni, amelyeken nagyon jól nézett ki, de amikor megkapta az én levelem, hirtelen rondákat kezdett postázni. Bámultam ezeket a fényképeket, és tényleg be kellett akasztanom tőlük. TÉNYLEG. térdre rogytam a szőnyegen, a kellős közepén, rémületemben hadarva: „ezzel én feláldozom magam. ha az életben az ember csak egy személyt is boldoggá tehet, akkor az életének értelme van.” pokolba is, valamivel vigasztalnom kellett magamat. bámultam ezekre a fotókra, miközben a lelkem reszketve vonított, torkomon egész konzervsör csúszott le.

vagy lehet, hogy nem is a kis kerek segglyukú csigácskák miatt történt, mert lehet, hogy a Művészeti tanfolyam miatt. Hol is hagytam abba?

szó, mi szó, fellépett a buszra, anya se, apa se, nagypapa se tudta, éppen valami kiruccanáson voltak, neki pedig csak valami aprója volt. tehát a buszállomáson találkoztam vele, ott üldögéltem részegen, egy olyan nő megérkezésére várva, akit életemben nem láttam, akivel élőszót sohase váltottam, s akit el akartam venni feleségül. őrült voltam. nem lett volna szabad engem kiengedni az utcára. recsegné kezdtek a hangszórók. befutott az autóbusz. figyeltem az ajtaján kiözönlő embereket. s akkor egyszer csak kilép egy bájos, szexi szókeség, magas sarkú cipőben, csupa fenék és rugalmasság és fiatalság, fiatalság, 23, a nyaka pedig egyáltalán nem is nézett ki rosszul. ez lenne ő? vagy lekéste volna a buszt? odasomfordáltam.

– te vagy a Barbara? – kérdeztem.

– igen – válaszolta –, gondolom, te meg a Bukowski.

– tán az vagyok, gondolom. menjünk?

– rendben.

Beültünk, a kimustrált autómba, és elkocsikáztunk hozzám. – majdnem leszálltam a buszról, hogy visszaforduljak. – nem hibáztatlak ezért.

Bementünk, ahol én gyorsan lehajtottam még valamit, de ő kijelentette, hogy nem fekszik le velem mindaddig, amíg össze nem házasodunk. így hát pihentünk egy kicsit, aztán tovakocsikáztunk, egészen Las Vegasig, ott összeboronáltak minket, s visszajöttünk. én vezettem egész úton Vegasig és vissza, megállás nélkül, s akkor bebújtunk az ágyba, és megérte... ELŐSZÓR. azt mondta, hogy nimfomániás, de nem hittem neki. a harmadik vagy a negyedik kör után kezdtem elhinni. tudtam, hogy bajban vagyok. minden férfi azt hiszi, megszelídíthet egy nimfomániást, közben a sirba kergeti – saját magát.

beadtam felmondásom a munkahelyemen, ahol fuvarozási könyvelőként dolgoztam, s jegyet váltottunk Texasba. akkor fedeztem föl, hogy milliomos, de ez a tény nem ejtett különösen transzba. kicsit bolond voltam mindig is. picsányi hely volt az övé, városka, amelyre – a szakértők szerint – az Egyesült Államokban utolsóként dobnának bombát, s a szakértőknek igazuk volt. ágyjeleneteink közti rövidke sétáim alkalmával, amíg végelgyen-

gülési sápadtsággal, tompán botorkáltam odakinn, az emberek persze megbámultak. én voltam a nagyvárosi svindler, aki kifogta a gazdag nőt. ennek aztán BIZTOSAN van valamije. volt is: egy agyongyötört fasza és koffernyi verse. Barbarának pedig egy könnyű munkahelye a városi igazgatóságban, íróasztala, semmi komoly dolga, s én az ablaknál ültem, csapkodtam a legyeket. az apa gyűlölte a szokásaimat, a nagypapinak viszont – úgy látszott – tetszettem, csakhogy apucié volt a pénzt oroszlánrésze. ültem tehát így, és tekergettem a legyeket. egyszer csak bejön egy hatalmas cowboy. csizmák. óriási cowboykalap. az egész szerelés. – az ég szerelmére, Barbara – mondta, majd hozzám fordult. . .

– áru!d már el, hogy mivel foglalkozol!

– *foglalkozom?*

– igen, VALÓJÁBAN MIVEL FOGLALKOZOL?

hagytam, hadd múljon el jó sok idő. kipislantottam az ablakon. elzavartam egy legyet. aztán ránéztem. az asztal fölött hajlott felém a méter kilencvenjével, pirosposzsgás texasi, amerikai hős. férfi.

– én? én csak úgy, egy kicsit. . . egy kicsit csavargok, hajkurászom a szerencsém.

megrántotta a fejét, felegyenesedett, megkerülte az asztal sarkát, és eltűnt.

– tudod-e, ki volt ez? – kérdezte nőm.

– nem.

– ez a lokális bunyózó. bunyózza az embereket. unokatestvérem.

– na és, nem CSINÁLT semmit, nem? – mormogtam.

először pillantott rám furcsán. nyers, állati figurát látott maga előtt. az érzékeny költői dolog, csak egy karácsonyi virágszál a szájamban. a farmernadrág ünnepén felhúztam egyetlen öltönyöm, úgy mászkáltam egész nap. olyan voltam, mint egy hollywoodi film. a beidegződött szokás szerint mindenkit, aki ezen a napon nem öltözik farmeranyagba, be kell hajítani a tóba, ez azonban az én esetemben nem lehetett olyan könnyű, mint amennyire könnyűnek igyekeztem mutatni. volt bennem pár pia, ahogy ott bóklásztam, de sehogy sem sikerült, nem is láttam soha azt a tavat. a városka a markomban feküdt. a helybeli doki pecázni akart velem, meg vadászni. tódultak a rokonok, mindenki körém sereglett, amíg én vicceket bőfögtem, és üres sörkonzerveket csúsztattam a papírkosárba. összekeverték az én öngyilkos nemtörődömségemet a bátorsággal. bevették a trükköt.

de ő Los Angelesbe akart menni. sohasem élt nagyvárosban. megpróbáltam lebeszélni. megtetszett ott baszni a rezet abban a posványban, de nem, neki mennie kellett, így az öregek kiállítottak nekünk egy szép csekket, megint felkapaszkodtunk a buszra, és irány L. A. . potenciális milliomosok, zötykölődve a Greyhound járatán. még rosszabb: arról győzködött, hogy önellátóknak kell lennünk. így visszavedlettem fuvarozási könyvelővé a

kereskedelmi tengerészetnél. miközben ő csak üldögélt, és a SAJÁT munkájáról ábrándozott ha lehetne alapon. rendszeresen beakasztottam a napi munka után. „úristenem – dadogtam –, mit szólsz hozzá, mit csináltam. elvettem egy valódi parasztlibát.” ez mindig irtózatosan felverte a cukrát. nem bírtam kinyalni a seggét annak a millió dollárnak. valahogy igazából nem volt a véremben. egy dombtetői házban laktunk, béreltük, magas fűvel a hátsó udvarban, s a magas fűben legyek lapultak, aztán előjöttek, és berajzották az egész udvart, 40 000 légy, az örület határára sodortak. hatalmas légyirtó permittel indultam ellenük, naponta ezret küldtem át a másvilágra, de ők túl szaporán basztak, akárcsak mi. az emeleti agyalágyultak, akik valamikor a lenti részt bitorolták, az egész ágyat polcokkal vették körül, a polcokon sok-sok cserép muskátlival. kis cserepek, nagy cserepek. mindegyik muskátli. nagy dugásunk kellős közepén az ágy megrengette a falakat, a falak a polcokat, s lassan a fülembé érkezett: a megfáradt polcok vulkanikus hangja, hirtelen abbahagytam. „ne, NE HAGYD ABBA, JÉZUS ISTEN, NE HAGYDDD ABBBBA!” olyankor megpróbáltam viszsailleszkeszteni a ritmusba, a polcok pedig megindultak lefelé, hátamra és ülepemre, fejemre, lábamra és a karomra, amíg ő sikoltozva nevetett és ÉLVEZETT. szerette a cserepeket. „Kivágom ezeket a polcokat!” – üvöltöztem. „ó, ne! – könyörgött. – ó, légy szíves, légy szíves ne!” olyan szépen kért, hogy nem vágtam ki őket. rendszerint visszakalapáltam a következő alkalomig.

vett egy hitványka, fekete, buta kutyát, amelyet Brueghelnek keresztelt. Peter Brueghel festő volt, vagy ilyen valami. pár nap múlva nem érdekelt. oldalba rúgta, bármikor az útjába került, megfeszített nagyujjal, sziszegve: „kotródj az utamból, te fattyú!” Brueghel meg én a földön hemperegünk, amikor a söreimet ittam, birkózva. ennyit tudott csupán, harcolni, s a fogai jobbak voltak az enyéimnél. valamiképp éreztem azt a milliót füstbe menni, de nem érdekelt.

vett nekünk egy új kocsit, egy 57-es Plymouth-ot, amelyet én még mindig hajtok, közben megpedzettem, hátha megint dolgozhatna a közigazgatásban. nos, lerakott egy vizsgát és elhelyezkedett a seriff irodájában. azt mondtam neki, hogy kirúgtak a könyvelésből, s kocsikat mostam nap mint nap, munka után elmentem érte, hazaszállítottam. egy nap, amint épp hazafelé indultam vele, egy csoport virágmintás ingű, trikójú, színtelen pófájú, csapott vállú, bugyután rötyörésző középiskolás mamlasz csődült ki az épültéből.

- kik ezek a gárgyultak? – kérdeztem tőle.
- rendőrök – válaszolta azon a fennhéjázó, kissé kurvás hangján.
- ugyan már! úgy néznek ki, mint a csökkent értelműek! ezek nem rendőrök! mi? add be ezt másnak! EZEK nem rendőrök!

– ezek rendőrök, és mindannyian NAGYON finom fiúk.

– ILYEN SZARÁST! – ömlött ki belőlem.

nagyon megharagudott. csak egyszer basztunk azon az éjszakán. másnap új dolog történt.

– nini, ott megy José! – örvendezett. – José spanyol.

– spanyol?

– igen, spanyol, Spanyolországban született.

– a mexikóiak fele, akikkel együtt melóztam a gyárakban, azt a szöveget nyomta, hogy Spanyolországban született. ez humbug; Spanyolország az atya, a legkukrisabb bikaviador, Nagy hagymáz a múltról.

– José Spanyolországban született, ezt biztosan tudom.

– azt meg honnét?

– elárulta nekem.

– *ilyen szarást!*

azon az éjszakán elhatározta, hogy Művészeti tanfolyamra iratkozik. egész idő alatt festett. zsenije volt városának. lehet, az államé is. lehet, hogy nem.

– megyek veled – mondtam.

– TE?! MINEK?

– hogy legyen kivel meginnod egy kávé a szünetekben. el is vinnélek, meg vissza is hoználak.

– jó, minden rendben.

ugyanabba a csoportba kerültünk, aztán – három-négy lecke után – kezdett iszonyatosan fölbaszódni, tépkedte a lapokat, és dobálta a földre. én meg csak ültem ott, és megpróbáltam nem nézni, mit csinál, mindenki nagyon el volt foglalva, belemerülve, mégis úgy rötyörészték, mintha az egész csak egy jó stósz lenne, mintha szégyellnének festeni.

a prof visszajött. „hallja, Bukowski, magának itt festenie kellene valamit. mért csak ül itt, és nézi a papírt?”

– elfelejtettem ecseteket venni.

– jól van, majd én adok kölcsönbe Bukowski úr, csak arra kérném, adja őket vissza óra után.

– oké.

– most pedig fessen egy vázát, amelyben virágok vannak.

úgy határozta, átesek rajta. gyorsan működtem, és befejeztem. a többiek még pepecseltek, ujjukat a magasba emelték, tanulmányozták az árnyakat vagy a távolságot, vagy valami más ökörséget. kíséaltam kávézni, rápöfékeltem. mire visszamentem, már ott tolongtak az asztalom körül. egy szókeség, olyan csupa csöcs (hisz tudják), felém fordult, nekem szögezve szifonjait: „ah, hiszen ön már EZELŐTT is festett, nemde?” „nem, ez az én első alkotásom.” megriszálta magát, belém fúrva keblét: „ah, UGRAT-

NI tetszik engem?” „ummmmm” – hallattam valami motyogásfélét, mert csak erre voltam képes.

a prof fogta, és kiakasztotta a képet. „ez az, ilyet AKAROK! – rajongta. – figyeljék azt az ÉRZÉKENYSÉGET, ZÖKKENŐMENTESÉGET, TERMÉSZETESSÉGET!”

istenem, gondoltam.

Barbara dühösen felpattant, felkapta motyóját, és bevitte egy kis lyukba, ahol a papírt vágták. széttépte a papírokat, és széthajigálta a festéket. összemarcangolt egy kollázst is, amit valami szegény idióta készített.

– Bukowski úr – lépett hozzám a prof –, ez az ön felesége?

– igen.

– nézze, mi nem tűrjük itt az ilyen primadonnákat. nyugodtan megmondhatja neki. és még valami: elvihetjük a kiállításra a művét?

– el.

– oh, köszönjük, köszönjük, köszönjük!

elment az esze. amit csak csináltam, mindent ki akart állítani. én pedig még azt se tudtam, hogyan keverik a festéket. képtelen voltam színeképet alkotni. összekutyultam a bíbort a narancssárgával, a barnát a feketével, a fehérét a feketével, ahogy jött. dolgaim többnyire úgy néztek ki, mint a hatalmas, szétkent kutyaszar pacni, de a prof meg volt győződve, hogy én... ihletett festő vagyok, isteni faszlenyomat. na, mindegy. hagyta a fenébe az iskolát. így én is hagytam a fenébe a festményeimmel együtt.

– aztán azzal kezdett hazajárni a munkából, hogy a Török egy igazi úriember. „bíbor nyakkendőű, bíbor nyakkendőűje van, és ma homlokon csókol, s olyan könnyedén, és azt mondta, milyen GYÖNYÖRŰ vagyok.”

– ide figyelj, drágám, meg kell értened, hogy ezek a dolgok mindennapok Amerikában. néha valami történik, de többnyire nem történik semmi. a szivarok többsége, drága Barbarám, veri a pöcsét a klozeton, és túl sok Charles Boyer-filmet néz. azok a fiúk, akik tényleg kapnak, nem sokat beszélnek róla, nem kürtölik világgá. fogadni merek, hogy a te legényed is túl sok filmet néz. szorítsd meg a tőkét, és el fog rohanni.

– de VÉGTÉRE is ő ÜRIEMBER! és OLYAN fáradt! annyira sajnálom.

– aztán mitől OLYAN fáradt? Angeles irodai munkájától?

– autós mozija van, ott dolgozik éjszaka. nincs pihenője.

– szóval én meg egy disznóság vagyok! – mondtam.

– az vagy, persze – jelentette ki édesen. de azon az éjszakán a virágcserepek még kétszer leestek.

aztán jött a vacsora a kínai csigákkal. az is lehet, hogy japán csigák voltak. akárhogy is, kinn jártam a piacon, ahol első ízben pillantottam meg azt a különlegességkosarat. megvettem az egészet: kicsiny polipokat, csigá-

kat, kígyókat, gyíkokat, meztelen csigákat, kukacokat, szöcskéket... elsőnek a csigákat főztem meg.

– vajon pároltam őket – jegyeztem meg. – hajigáld be a bendődbe, mellesleg ez az, amit a szegény szarok esznek – csámcsogtam be háromat a pófamba – különben hogy van ma a jó öreg Bíbor Nyakkendőtű?

– gumiízük van...

– gumi, cumi... EGYÉL!

– kis seggük van... látom a kis seggüket... oh...

– mindennek van segge, amit eszel. neked is van segged, nekem is van seggem, mindannyiunknak van seggünk. A Bíbor Nyakkendőtűnek is van segge...

– ooooooh...

felpattant az asztal mellől, kirohant a fürdőszobába, és kidobta a tacsot.

– azok a kis segglyukak...oooooh...

gumi-cumi, röhögtem, cuppogtam, dobáltam a picurka valagokat a számba, gurgulázva, sörrel mostam le őket.

nem is lepődtem meg nagyon, amikor pár nap múltán egy reggelen valaki bekopogott az ajtómon, az ő ajtaján, s feltalálta a válópert.

– drágám, mi ez? – mutattam neki a papírokat. – nem szeretsz többé engem, szivikém?

sírni kezdett. sírt, csak sírt és sírt.

– ejnye, nahát, de aggódjál ennyire. lehet, hogy a Bíbor Nyakkendőtű lesz az igazi. nem hiszem, hogy veri a faszát a klozeton. lehet, hogy tényleg ő az igazi.

– ooooooh, ooooooh, ooooooh!

– ő valószínűleg a kádban veri a faszát.

– oh, te utolsó gané!

abbahagyta a sírást. s akkor lebasztuk a virágcserepeket szépen utoljára. utána elvonult a fürdőszobába, ahol a munkába készülve mormolni, dudorászni kezdett. azon az estén segitettem neki új lakást találni, összepakolni, átköltözni. kijelentette, hogy nem maradhat a régi lakásban, mert megghasadna a szíve. romlott pina. visszatérőben vettem egy újságot, felütöttem, böngészve a pályázati oldalt: fuvarozási könyvelő, börzeügynök, portás, raktáros, rokkantsegélyező, telefonkönyv-kézbesítő. elhajítottam a sajtóterméket, elugrottam egy kriglire búcsút mondani a milliómnak. látam még őt egyszer vagy kétszer – véletlenül, virágcserepek nélkül –, s bevallotta, hogy csak egyszer ment el a Bíbor Nyakkendőtűvel, aztán hagyta a fenébe a munkát. mondta, hogy majd „komolyan” kezd festeni meg írni.

utóbb elment Alaszkába, ahol összejött egy eszkimóval, japán halászszal, nekem meg részeg állapotomban kedvenc viccem szórakozásképp né-

ha azt mondani bárkinek: „egyszer átengedtem millió dollárt valami japán halásznak”.

– ugyan már, ne dumálj, sose VOLT millió dollárod.

és azt gondolom, igazuk van: igazából sosem volt.

levelet kapok egyszer-kétszer évente, meglehetősen hosszú leveleket, az elsőt rendszerint karácsony előtt. írjal! két-három eszkimó nevű lurkója van, és hogy ő könyvet írt, ott van a polcon, gyermekkönyv, de ő mégis „büszke”, most pedig egy „komoly” regény megírására készül a „személyiség bomlásáról”! KÉT regényt fog írni a SZEMÉLYISÉG BOMLÁSÁ-ROL. ah, az egyik biztos rólam szól. a másik pedig az Eszkimóról, aki még bassa. vagy már le akarja szedni faszáról. vagy az is lehet, hogy a másik a Bíbor Nyakkendőűt taglalja.

lehet, hogy annak a szőkének kellett volna bevernem a képzőművészeti tanfolyamon. de hát nehéz kielégíteni egy nőt, és az is lehetséges, hogy neki sem tetszenének a kis segglyukak. mégis meg kell próbálnod a kis polipokat. mint a vajban párolt kis gyermekujjacskák. tengeri pókok, retkes patkányok. s míg az ujjacskákat szopogatod, bosszút állsz, búcsút intesz a milliónak, vedeled a sört, piczába a villamos művekkkel, Fuller Brush-sal, írógépekkel és Texas albelével, Texas buggyant nőivel és kibaszásaikkal, amik valójában semmin se változtatnak, nőkkel, akik sírnak és megbasznak, elhagynak, vágyakozón szomorú karácsonyi leveleket írnak, még ha most már idegen is vagy, nem hagyják elfeledni Brueghelt, a legyeket, az 57-es Plymouth-ot az ablak alatt; üresség és iszonyat, bánat és felsülés, színpadi játék és lójáték minden életünk, recsege le-föl, alakoskodásaink, hogy minden oké, vigyorodásaink, zokogásaink, töröljük piciny valagunkat és egyéb dolgaink.

BALÁZS Attila *fordítása*

BUKOWSKI-BLUES

Ki jelenleg a világ legnépszerűbb írója? A kérdésre nehéz egyértelmű választ adni. Az azonban biztos, hogy a világ kissé csavart intellektuális és kimondottan antiintellektuális köreinek egyik legolvasottabb tollforgatója ezúttal egy és ugyanazon személy: az amerikai Charles Bukowski. Bukowskira minden ráfogható: hogy piszkos fantáziájú, perverz, elképesztően hülye, totál bolond, férfisoviniszta, mániákus vagy anarchista, egy azonban semmiképp sem: hogy élménytelen, unalmas és rossz író.

És hogy állunk magával az írói intellektussal?

Nos, minden antiintellektuális megnyilvánulása ellenére Bukowski nem

buta. Ragyogó iróniája, jellegzetesen kifinomult érzéke, fogékonysága az élet abszurdumaira – akár az Egyesült Államokban, akár bárhol másutt – élvezetessé teszi írásait mindazok számára, akik az irodalomtól többet várnak a pusztá mesélésnél, mégis szeretik a gördülékeny elbeszélést, ugyanakkor fájdalmasan valószerűvé mindazoknak, akikről szól: az élet peremére szorultaknak.

Bukowski jómaga iszákos, magányos farkas, aki tagadja bármely csoporthoz való tartozását, ugyanakkor – amolyan jól kitapintható Henry Miller-i hagyatékvonalon – leginkább az amerikai beatnemzedékre emlékeztet. Könyveinek egy része a Lawrence Ferlinghetti-féle beatkiadóban lát napvilágot, a híres vagy hírhedt City Lightsban, a kaliforniai San Franciscóban. Maga Bukowski, vagyis alteregója: Henry Kinasky leggyakrabban Los Angeles utcáinak kövezetét rója, a hatalmas betondzsungel lebujait bújja – és gyűlöli a moralizálást, mert ez a világ már csak olyan, amilyen. Igyunk rá nagyot! A csel ebben persze az, hogy páratlan megfigyelőkészsége egy pillanatra sem hagyja cserben. Sem az aszfalton, sem pedig valamilyen éjszakai örömkisasszonyon. A vén kujon vallomásai egyaránt vidámak és szomorúak – Bukowski-bluesba hajlóak. Mindenekelőtt döbbenetesek.

Az utca pikareszkjeit író, underground Charles Bukowski életrajza – bár lépten-nyomon önmagáról vall – meglehetősen ködös az olvasó számára. Az író tudatosan ködösít? Annyit tudunk róla, hogy az első világháborút követő években született a németországi Andernachban. Még apró gyerek volt, amikor szülei kivándoroltak az Újvilágba, mert – mint mondta – édesapja azt képzelte, hogy ott minden aranyból van. Gazdasági válság nehezítette, kamaszpattanásos iskoláztatásáról a *Ham on Rye*-ban, salingeri hangvételű regényében szól. Az érettségi után, melynek ünnepélyét ő kívülállóként szemlélte az ablakon át, hivatásos sofőrként dolgozott, majd postán vállalt munkát. Volt liftboj meg portás is. Állítja, hogy az emberiség minduntalan az ő zacskóját tiporta. Akárcsak Miller, ő is viszonylag későn kezdett közölni. 1955 óta több mint két tucat könyve jelent meg, többek közt a *Ham on Rye* folytatásaként íródott, 1975-ben kiadott *Factotum*. Egyebek közt tehát négy regény, öt elbeszéléskötet és pár vegyes kötet. A többi vers, akárcsak a *Tömeg géniusza* című. A *Tömeg géniusza* helyett azonban idézzünk egy részletet Bukowski egyik ars poeticájából, egyik prózai költeményéből:

*...mondod, gyakran erőt vesz rajtad ez a hülyeség. mit csinálsz olykor?
verset írok.
a hülyeség verseit?
a költészet nemléte hülyeség.*

mi a hülyeség?
 a hülyeség rondaság.
 mi a ronda?
 mindenkinek más.
 velünk született?
 létezik.
 velünk született?
 nem tudom, uram.
 blöffölsz, mintha mindent tudnál. mi a tudás?
 minél kevesebbet tudni.
 ez meg hogy
 nem tudom, uram.
 tudsz-e hidat építeni?
 nem, uram.
 tudsz-e pisztolyt készíteni?
 nem, uram.
 Ezek a dolgok a tudás készítményei.
 Ezek a dolgok hidak és puskák.
 levágtatom a fejedet.
 köszönöm, uram.

Bukowski – érdekes módon – irodalmi vonalon Németországból hódította meg Amerikát. Először a nyugatnémet ifjúság körében tett szert irigylésreméltó hírnévre, s csak azután kapaszkodott meg második hazája irodalmi köztudatában. Charles Bukowski egyik legérdekesebb kötete – a hosszú című *Erections, Ejaculations, Exhibitions and General Tales of Ordinary Madness* (címfordítás fölösleges...) mellett – a *The Notes of a Dirty Old Man**, azaz az Egy vén kujon jegyzetei című prózakönyve, amely egy földalatti lap, az *Open City* számára írt kisprózáit tartalmazza. Utcaszagú álom és valóság. Én így, én úgy, én amúgy: előlről és hátulról. Goethe valamikor azt mondta, hogy a vallomás a jövő irodalma. Vajon Goethe mit szólna Bukowskihoz?

CHARLES BUKOWSKI PÁRIZSBAN

A söröshordó, alapszivacs Charles Bukowski Párizsba celluloidszalagon érkezett. Henry Miller járt, sőt élt Párizsban, Bukowskiról nem tudjuk. Elsőként az olasz Marco Ferreri forgatott filmet a Bukowski-művek alapján a gyönyörűséges Ornella Mutival. Ornella azonban túl dekoratív a neander-

* City Lights, 1973, San Francisco, California

völgyi, majomarcú Bukowski világában – nem odaillo virágszál. *Nem igaz, én ilyen szépet még nem...* – mondaná őszintén Henry Kinasky, akinek ajkáról könnyen röppen a blaszfémikus *fuck* és *shit*! A *Barfly* című amerikai változat szereplőnője Faye Dunaway, akinek tanára egykor Elia Kazan volt. A férfi főszereplő Mickey Rourke, aki állítólag nők és alkohol társaságában cseperedett fel. A plakát szerint Mickey egy gyűrött stanicliba rejtett pityókával kóvályog a világban. Faye is eléggé gyűrött. Párizs népe pedig sorba állt az Odeon előtt, mert mintha mindenki szeretne volna látni, miként gyömöszöli – Charles Bukowski/Henry Kinasky nevében – Mickey Rourke a fehér lábú Faye Dunawayt. Aztán mindketten kimennek a lóversenyre.

BALÁZS Attila

Királynő a kutyakiállításon, 1986, olaj, vászon